

Η ΜΑΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

Γρηγόριος Σαμουηλίδης

Δεν είναι νομίζω δύσκολο να νιώσει κανείς για ποιο λόγο από τους αρχαιότετους χρόνους, γυναίκα πήρε την αποστολή να βοηθά την γυναίκα στον τοκετό της.

Αυτή η στιγμή που χαρίζει στους ανθρώπους τη διαίωσιση της γενιάς τους, ανήκει πιο πολύ στη γυναικεία φροντίδα και γι' αυτό δεν λείπουν τα λογικά επιχειρήματα που εξηγούν αυτήν την προτίμηση.

Τέτοιες σκέψεις και αισθήματα πρέπει να οδήγησαν πρώτα τους αρχαίους Ιουδαίους προς την Μαία, αφού όπως αναφέρει η Παλαιά Διαθήκη στον τοκετό της Ραχήλ και της Θάμαρ παρασπάθηγε Μαία. Η αρχαία Αιγυπτιακή, Ινδική και Κινέζικη μυθολογία και ιστορία συντείνουν στο συμπέρασμα πως και εκεί ο τοκετός ήταν στα χέρια των γυναικών. Στην ελληνική μυθολογία η Ειλείθια, κόρη του Διός και της Ήρας βοηθά στον τοκετό της Λητούς στην Δήλο όπου γεννιέται η Άρτεμις και ο Απόλλωνας. Η Άρτεμις, βοηθά την μητέρα της αμέσως μετά τον τοκετό της στόν τοκετό του διδύμου αδελφού της Απόλλωνος και στους μετέπειτα τοκετούς της. Τέλος και η Ήρα ήταν θεά του τοκετού καθώς και οι Γενετυλλίδες.

Και στην ελληνική όμως ιστορική αρχαιότητα, οπότε και δημιουργήθηκε η ονομασία ΜΑΙΑ, δεν χωρεί αμφιβολία πως στον τοκετό βοηθούσαν γυναίκες και αυτό γινόταν και στην αρχαία Ρώμη και στο Βυζάντιο. Αργότερα, η επαφή με τους λαούς του Βορρά έφερε ως εκεί τη Μαία. Έτσι, τη συναντούμε από τον 13ο αιώνα στη Γερμανία, Αγγλία, Ολλανδία και στις άλλες χώρες της οικουμένης. Η εξέλιξη της Μαίας και η κοινωνική της υπόσταση πέρασαν από τους αρχαίους χρόνους πολλές δοκιμασίες και από διάφορα στάδια. Ήταν βέβαια φυσικό, το ότι οι επαγγελματικές γνώσεις της Μαίας, με την πάροδο της Ιατρικής Επιστήμης που ήταν στα χέρια των ανδρών, δεν θα ήταν με τον καιρό αρκετές για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες του τοκετού.

Ενδεικτικά, μερικές ιστορικές αναφορές:

Γύρω στα 1500 μ.Χ., το χειρόγραφο Sloan No 2463 κάνει για πρώτη φορά αναφορά σχετικά με την μαιευση και την Μαία. Ο Echarius Roeslin δημοσιεύει το «Rosegarden» που είναι ένας οδηγός για μαιέες και γιατρούς. Το 1600 δημιουργείται η πρώτη Σχολή για εκπαίδευση γυναικών αναφορικά με τον τοκετό, το περίφημο «Hotel Dieu», «Ξενοδοχείο του Θεού» εις τους Παρισίους. Το 1720 ο καθηγητής Moubrey κωδικοποιεί ποια είναι τα προσόντα που πρέπει να έχει μία μαία - προσέξτε με τι ξεκινά - να μην είναι χονδρή, να είναι συνεσταλμένη - σοβαρή, διακριτική - υπομονετική, ευχάριστη και να ακολουθεί τις συμβουλές των γιατρών. Τέλος, πρέπει να αναφέρω την τεράστια συμβολή της διάσημης Florence Nightingale η οποία δημιούργησε τις περίφημες σχολές νοσηλευτριών και μαιών στα μέσα του 19ου αιώνα, αμέσως μετά τον Κριμαϊκό Πόλεμο.

Στην Ελλάδα, όσο κι αν αυτό ακούγεται παράξενο, η πρώτη σχολή Μαιών ιδρύθηκε το 1833 από τον Καθηγητή κο Κωστή. Το 1834, με Βασιλικό Διάταγμα αναγνωρίζεται επίσημα η Μαία και το 1838 λειτουργεί η πρώτη Σχολή Μαιών στο Δημόσιο Μαιευτήριο Αθηνών.

Το 1932 λειτουργεί η Σχολή Μαιών «Βιργίνια Σκυλίτση» στο Μαιευτήριο «Μαρίνα Ηλιάδη» και τέλος το 1955 συστήνεται Σχολή Μαιών με την ονομασία «Βασίλισσα Φρειδερίκη» στο Μαιευτήριο «Αλεξάνδρα». Εκτός από τις επιστημονικές γνώσεις της Μαίας που αφορούν τη φυσιολογία της εγκυμοσύνης, του τοκετού, της λοχείας και του νεογέννητου, θα πρέπει να αναπτύξουμε με λίγα λόγια ποια είναι τα ηθικά και δεοντολογικά προσόντα της, ώστε η σύγχρονη μαία στολίζοντας με αυτά τις επιστημονικές της γνώσεις να γίνεται πραγματικά ωφέλιμη στην κοινωνία. Η ηθική και η ικανότητα αποτελούν τους κύριους συντελεστές της πραγματικής επιτυχίας. Τα ηθικά προσόντα βέβαια, δεν δημιουργούνται, μπορούν όμως να καλλιεργηθούν. Πρώτη λοιπόν, προϋπόθεση του έργου της Μαίας, η βαθιά ενδόμυχη συναίσθηση του σπουδαίου του προσορισμού της.

Τα ορισμένα και απαράβατα όρια του επαγγελματικού περιεχομένου της Μαίας είναι η παρακολούθηση της

φυσιολογικής εγκυμοσύνης, η εκτέλεση του φυσιολογικού τοκετού και η νοσηλεία της φυσιολογικής λοχείας. Πέρα από τα όρια αυτά, κάθε ενέργεια και δράση της Μαίας αποτελεί αυγχώρη δεοντολογική παράβαση. Η γνώση όμως, της παθολογίας της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της λοχείας επιβάλλεται για να μπορεί να κατέχει τη συμπτωματολογία κάθε επιπλοκής, για να μπορεί να καλέσει αμέσως τον γιατρό. Παράλληλα, πρέπει η Μαία να είναι ευσυνείδητη, συνεργάσιμη, εχέμυθη, σεμνή και να μη καταφεύγει στο ψέμα. Στο ανιδιοτελές της αποστολής της ταιριάζει να μεταγγίζει στην καλύβα των φτωχών την θαλπωρή της επιστήμης και του πολιτισμού. Η αξιοπρέπεια και η ευγένεια μέσα σε κάθε περιβάλλον συμπληρώνει και ολοκληρώνει μία από τις σπουδαιότερες εκδηλώσεις. Η γυναίκα εμπιστεύεται την υγεία τη δική της και του παιδιού της. Η στοργή, η αγάπη προς όλες τις γυναίκες (συμπαθητικές, παράλογες, απαιτητικές, πλούσιες ή φτωχές, φίλες ή άγνωστες), η ψυχολογημένη παρηγοριά, το ανακουφιστικό χάδι, η ενθαρρυντική βοήθεια ναρκώνουν την κούραση, κρατάνε τα μάτια ανοιχτά και το νου καθαρό τις νύχτες που παρακολουθούν τον πόνο.

Κλείνοντας τη σύντομη αυτή ομιλία μου, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη όλων των Μαιευτήρων-Γυναικολόγων προς το πρόσωπο της Μαίας αλλά και σε όλες Εσάς που χρόνια τώρα στέκεστε άξιες συμπαραστάτριες μας στην προσπάθεια να βοηθήσουμε την Ελληνίδα μητέρα.